

ZAKON

O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O INSPEKCIJAMA

Član 1.

U članu 2. u stavu 4. dodaje se nova alineja c) koja glasi: „**edukativni**-upoznavanje obveznika sa novim propisima, tumačenjima za primjenu propisa, procedurama, pravima i obavezama“.

Dosadašnje alineje c), d), e), postaju alineje d),e) i f).

Nakon izmjena član 2. Glasi:

„ Pojmovi korišteni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) „**inspekcijski organ**“ – federalni organ nadležan za vršenje inspekcijskih poslova;
- 2) „**inspektor**“ – državni službenik sa posebnim ovlastima i odgovornostima;
- 3) „**inspekcijski nadzor**“ – vrsta upravnog nadzora koja se ostvaruje neposrednim uvidom u zakonitost rada, poslovanja i postupanja pravnih i fizičkih lica koja obavljaju određenu djelatnost i građana u pogledu pridržavanja zakona i drugih propisa, te poduzimanje upravnih i drugih mjera za koje su ovlašteni zakonom odnosno drugim propisom (u daljnjem tekstu: zakoni i drugi propisi);
- 4) „**inspekcijski poslovi**“ – poslovi za koje su ovlašteni inspektori u okviru inspekcijskog nadzora, a to su:
 - a) **preventivni** - preduzimanje mjera i radnji radi sprečavanja povrede propisa;
 - b) **korektivni** - donošenje rješenja o otklanjanju nedostataka, zabrani poduzimanja radnji koje su u suprotnosti sa zakonima i drugim propisima i drugih upravnih mjera i radnji za koje je inspektor ovlašten posebnim zakonom ili drugim propisom;
 - c) **edukativni** - upoznavanje obveznika sa novim propisima, tumačenjima za primjenu propisa, procedurama, pravima i obavezama;
 - d) **represivni** - podnošenje zahtjeva i prijava nadležnom organu za pokretanje odgovarajućeg postupka, ako povreda propisa predstavlja prekršaj ili krivično djelo i izricanje novčane kazne putem izdavanja prekršajnog naloga;
 - e) **inspekcijski pregled** – neposredni pregled poslovnih prostorija i drugih objekata u smislu člana 62. stav 2. tačka 1. zakona, procesa rada i zaštite na radu, proizvoda, robe i usluga, isprava i druge dokumentacije, kao i drugih radnji u skladu sa svrhom inspekcijskog nadzora kod pravnih i fizičkih lica;
 - f) **kontrolni inspekcijski nadzor** – kontrola u izvršenju i postupanju subjekta nadzora po naloženim upravnim i drugim mjerama u postupku otklanjanja uočenih nepravilnosti;

5) Predmet prekršaja, subjekt nadzora, stručna institucija, lista provjera

- a) „**predmet prekršaja**” – predmeti, robe, proizvodi, sredstva rada, pružene usluge ili radnje i druge stvari i materijali kojim je učinjen prekršaj ili krivično djelo ili su nastali u izvršenju ili pokušaju izvršenja prekršaja ili krivičnog djela;
- b) „**subjekt nadzora**” – je pravno lice, pravno lice sa javnim ovlastima, fizičko lice registrirano kod nadležnog organa za obavljanje određene djelatnosti i fizičko lice koje obavlja određenu djelatnost bez rješenja nadležnog organa i građani, nad kojim se vrši inspekcijski nadzor
- c) „**stručna institucija**” – ovlaštena organizacija za ispitivanja i ocjenjivanje usaglašenosti stanja i proizvoda sa propisima;
- d) „**lista provjera**”-ček lista – lista provjera sačinjena na osnovu zakona i drugih propisa, koja čini sastavni dio naloga za vršenje inspekcijskog nadzora, a koja definiše konkretan predmet, pravni osnov, te mjere koje inspektor može poduzeti u skladu sa zakono i drugim propisima, u slučaju da prilikom nadzora konstatuje njihovu povredu, kao i druge aktivnosti inspektora u postupku obavljanja inspekcijskog nadzora;
- e) „**službena kontrola**”- je svaki oblik kontrole koju obavlja nadležno tijelo radi verificiranja postupanja subjekta nadzora i usklađivanja poslovanja u skladu sa zakonima i drugim propisima.
- f) „**pismo**”- svaki akt koji izdaje inspektor u vršenju inspekcijskog nadzora.”

Član 2.

U članu 3. stav 1. dodaje se nova tačka 4. koja glasi: „**Preduzimanjem edukativnih mjera**“
Dosadašnja tačka 4. postaje tačka 5.

Nakon izmjena član 3. glasi:

„ Inspekcijski nadzor se vrši:

- 1) poduzimanjem inspekcijskih radnji na utvrđivanju činjeničnog stanja radi izvršavanja zakona i drugih propisa kod subjekta nadzora;
- 2) poduzimanjem preventivnih mjera, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima;
- 3) poduzimanjem korektivnih mjera, odnosno nalaganjem upravnih mjera radi sprečavanja i otklanjanja nezakovitosti u izvršavanju zakona i drugih propisa (u daljnjem tekstu: upravne mjere) i
- 4) preduzimanjem edukativnih mjera
- 5) poduzimanjem drugih mjera i radnji određenih ovim Zakonom i drugim propisom.”

Član 3.

U članu 12. dodaje se novi stav 2. koji glasi:

„U postupku inspekcijskog nadzora inspektor se pridržava načela postupnosti u izricanju kazni i upravnih mjera, tako da su u slučaju prvog prekršaja, koji nije učinjen namjerno i koji nije izazvao znatnu štetu. korektivno djeluje, donošenjem rješenja o otklanjanju nedostataka, zabrani poduzimanja radnji koje su u suprotnosti sa zakonima i drugim propisima i drugih upravnih mjera i radnji za koje je inspektor ovlašten posebnim zakonom ili drugim propisom“

Dosadašnji stavovi 2. i 3. postaju stavovi 3.i 4.

Nakon izmjena član 12. glasi:

1)U postupku vršenja inspekcijskog nadzora, inspektor se pridržava načela zakonitosti, javnosti, odgovornosti, učinkovitosti, ekonomičnosti, profesionalne nepristrasnosti, dosljednosti, nediskriminacije i političke nezavisnosti.

2) U postupku inspekcijskog nadzora inspektor se pridržava načela postupnosti u izricanju kazni i upravnih mjera, tako da su u slučaju prvog prekršaja, koji nije učinjen namjerno i koji nije izazvao znatnu štetu. korektivno djeluje, donošenjem rješenja o otklanjanju nedostataka, zabrani poduzimanja radnji koje su u suprotnosti sa zakonima i drugim propisima i drugih upravnih mjera i radnji za koje je inspektor ovlašten posebnim zakonom ili drugim propisom.

3) U postupku inspekcijskog nadzora inspektor se pridržava načela pravičnosti, tako da mjera naložena od strane inspektora bude srazmjerna težini učinjene povrede zakona ili drugih propisa.

4) Inspektor pruža stručnu pomoć subjektu nadzora u primjeni propisa iz oblasti vršenja inspekcijskog nadzora, kao i drugim mjerama preventivnog djelovanja.

Član 4.

U članu 18. dodaje se nova tačka 22. koja glasi: „Obavlja konsultativno-edukativne poslove sa subjektima nadzora“.

Dosadašnja tačka 22. postaje tačka 23.

Nakon izmjena član 18. Glasi:

„Federalna uprava obavlja sljedeće poslove:

- 1) inspekcijske poslove iz nadležnosti federalnih inspekcija koje su ovim Zakonom organizirane u njenom sastavu;
- 2) vrši nadzor nad primjenom federalnih i propisa BiH (donesenih od nadležnih organa Bosne i Hercegovine,) kojim je utvrđeno da inspekcijski nadzor provode entitetski inspekcijski organi;

- 3) obavlja inspekcijski nadzor nad pravnim licima kojima su zakonom prenesene javne ovlasti od strane organa uprave;
- 4) prati stanje u upravnim oblastima za koje je nadležna i poduzima upravne i druge mjere u vršenju inspekcijskog nadzora;
- 5) koordinira rad federalnih inspekcija i saraduje sa kantonalnim inspekcijama;
- 6) prati stanje u oblasti inspekcijskog nadzora i podnosi izvještaj o radu Vladi Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada Federacije);
- 7) podnosi posebne izvještaje o poduzetim upravnim i drugim mjerama Vladi Federacije kao i posebne izvještaje iz upravnih oblasti i o pojavama iz istih, radi informiranja Vlade Federacije;
- 8) prati rad i vrši stručni nadzor i kontrolu rada kantonalnih inspektora i organa za vršenje inspekcijskih poslova iz nadležnosti utvrđenih federalnim i propisima BiH (donesenih od nadležnih organa Bosne i Hercegovine) kojim je utvrđeno da inspekcijski nadzor provode entitetski inspekcijski organi;
- 9) daje mišljenje na godišnji program i plan rada kantonalnih inspekcijskih organa u provođenju federalnih i propisa BiH (donesenih od nadležnih organa Bosne i Hercegovine) kojim je utvrđeno da inspekcijski nadzor provode entitetski inspekcijski organi i prati izvještaje kantonalnih inspekcijskih organa o izvršenju tih programa i planova rada;
- 10) donosi Poseban program inspekcijskih aktivnosti za područje Federacije BiH, za provođenje federalnih i propisa BiH (donesenih od nadležnih organa Bosne i Hercegovine) kojim je utvrđeno da inspekcijski nadzor provode entitetski inspekcijski organi, u čijem provođenju mogu učestvovati i kantonalni inspekcijski organi;
- 11) donosi provedbene propise, opće i pojedinačne upravne i druge akte iz svoje nadležnosti;
- 12) donosi programe i planove vršenja inspekcijskog nadzora;
- 13) vodi evidenciju o svim subjektima nadzora;
- 14) vodi evidenciju o izvršenim inspekcijskim nadzorima;
- 15) vodi evidenciju o radu federalnih inspektora;
- 16) vodi evidenciju o službenim iskaznicama federalnih inspektora;
- 17) donosi program stručne obuke inspektora i drugih državnih službenika i namještenika Federalne Uprave;
- 18) sudjeluje u stručnoj pripremi federalnih propisa nad kojim inspekcijski nadzor vrši federalna inspekcija, po potrebi;
- 19) rješava o žalbama na rješenja kantonalnih inspektora donesenih na osnovu federalnih propisa;
- 20) vrši certificiranje inspektora;
- 21) ostvaruje saradnju sa nadležnim organima u Federaciji, Republici Srpskoj, Brčko Distriktu i organima i institucijama na nivou države BiH;
- 22) obavlja konsultativno-edukativne poslove sa subjektima nadzora
- 23) obavlja i druge upravne i stručne poslove određene federalnim zakonima i drugim propisima.”

Član 5.

U Članu 23. Tačkama 1.-11. Na početku dodati riječ Glavni.

Nakon izmjena član 23. Glasi:

„U Federalnoj upravi glavni federalni inspektori su:

1. glavni tržišni inspektor,
2. glavni inspektor za hranu,
3. glavni zdravstveni inspektor,
4. glavni inspektor rada,
5. glavni urbanističko-ekološki inspektor
6. glavni saobraćajni inspektor,
7. glavni poljoprivredni inspektor,
8. glavni inspektor za šumarstvo,
9. glavni vodni inspektor,
10. glavni veterinarski inspektor,
11. glavni rudarsko, termo i elektro-energetski inspektor.“

Član 6.

U članu 28. stav 4. iza riječi BiH u prvoj rečenici dodaje se novi tekst, koji glasi:
„i ESV za područje FBiH“.

Nakon izmjena član 28. Glasi:

1) Federalna uprava donosi godišnji program rada i mjesečne planove rada o obavljanju inspeksijskog nadzora i poseban program inspeksijskih nadzora za kantonalne organe za obavljanje inspeksijskog nadzora, u provođenju federalnih i propisa BiH;

2) Program i plan vršenja inspeksijskog nadzora sadrži vrstu inspeksijskog nadzora po upravnim oblastima;

3) Prilikom izrade programa i plana inspeksijskog nadzora iz stava (2.) ovog člana, prioritet u inspeksijskim kontrolama dat će se subjektima nadzora koji obavljaju djelatnost sa povećanim stupnjem rizika za život, zdravlje i imovinu građana;

4) Pri izradi godišnjih programa i planova za narednu godinu traži se mišljenje ministarstava iz odgovarajućih upravnih oblasti i kompetentnih nadležnih organa na nivou BiH. Tražena mišljenja imaju se dostaviti najkasnije do 30.11. tekuće godine. Ukoliko ministarstva i kompetentni nadležni organi na nivou BiH ne dostave mišljenje do pomenutog roka, smatrat će se da ista nemaju primjedbi ni prijedloga.

5) Planovi o vršenju inspeksijskog nadzora su službena tajna;

- 6) O stanju u oblastima iz svoje nadležnosti Federalna uprava podnosi izvještaj Vladi Federacije, najmanje dva puta godišnje;
- 7) Pri izradi programa i planova, obavezno će se predvidjeti inspekcijski nadzor putem mješovitih inspekcijskih timova, zavisno od oblasti inspekcijskog nadzora i subjekta nadzora;
- 8) Direktor, u izuzetnim slučajevima, može donijeti poseban program inspekcijskog nadzora;
- 9) Prema Posebnom programu iz stava (8.) ovog člana, inspekcijski nadzor, u određenoj oblasti ili ciljanoj grupi subjekata nadzora, bit će javan i promovirat će se putem medija ili na drugi prikladan način, sa ciljem da djeluje edukativno kod subjekata nadzora, kao i na pripremu tog subjekta za inspekcijsku kontrolu;
- 10) Glavni federalni inspektor podnosi mjesečni i godišnji izvještaj direktoru Federalne uprave i resornom ministarstvu iz odgovarajuće upravne oblasti;
- 11) Inspektor je dužan dostaviti mjesečni i godišnji izvještaj o svom radu glavnom inspektoru koji služi za izradu mjesečnog i godišnjeg izvještaja;
- 12) Kantonalni organ uprave nadležan za inspekcijske poslove dužan je svoj godišnji program i plan rada, u provođenju federalnih i propisa BiH dostaviti Federalnoj upravi na mišljenje;
- 13) Kantonalni organ uprave nadležan za inspekcijske poslove, dužan je svoj godišnji izvještaj o provođenju federalnih i propisa BiH, dostaviti Federalnoj upravi;
- 14) Sadržaj izvještaja o radu inspektora propisuje direktor Federalne uprave.

Član 7.

U članu 30. u stavu 3. iza riječi "duže", briše se tačka i dodaje sljedeći tekst:
„ali ne duže od dvostrukog trajanja iz stava 2. ovog člana.“

Dosadašnji stav 4. briše se.

Dodaje se novi stav 4. koji glasi:

„Direktor Federalne uprave inspekcije, Glavni federalni inspektor i federalni inspektor, prilikom obavljanja inspekcijskog nadzora moraju da vode računa o načelu efikasnosti, ekonomičnosti i neophodnosti, vodeći računa da inspekcijski nadzor bude obavljen na način da u najmanjoj mogućoj mjeri ometa, tehničko-tehnološke procese rada, subjekta inspekcijskog nadzora“.

Nakon izmjena član 30 glasi:

1) Obavljanje redovnog inspekcijskog nadzora kod istog subjekta nadzora nije ograničeno brojem dana na godišnjem nivou.

2) Izuzetno, redovni inspekcijski nadzor tržišne inspekcije i inspekcije rada kod istog subjekta nadzora može trajati najduže 12 radnih dana godišnje.

3) Ako se radi o subjektu nadzora koji ima jednu ili više organizacijskih jedinica, inspekcijski nadzor iz stava (2). ovog člana može trajati duže, ali ne duže od dvostrukog vremena predviđenog u stavu (2). ovog člana.

4) Direktor Federalne uprave inspekcije, Glavni federalni inspektor i federalni inspektor, prilikom obavljanja inspekcijskog nadzora moraju da vode računa o načelu efikasnosti, ekonomičnosti i neophodnosti, vodeći računa da inspekcijski nadzor bude obavljen na način da u najmanjoj mogućoj mjeri ometa, tehničko-tehnološke procese rada, subjekta inspekcijskog nadzora.

Član 8.

U članu 31. stav 3. mijenja se i glasi:

„U roku od 60 dana, od stupanja na snagu ovog zakona, direktor Federalne uprave donijet će Pravilnik o elektronskom vođenju evidencije o inspekcijskom nadzoru, kojim će između ostalog propisati način prezentacije inspekcijskih nadzora, te izrečenih kazni i upravnih mjera subjektima nadzora, na web stranici i druge adekvatne načine.“

Nakon izmjena član 31. glasi:

„1) Organ nadležan za vršenje inspekcijskih poslova vodi evidenciju o inspekcijskom nadzoru za sve inspekcije u svom sastavu.

2) Za inspekcijske nadzore koje je obavio, evidenciju vodi svaki inspektor ponaosob.

3) U roku od 60 dana, od stupanja na snagu ovog zakona, direktor Federalne uprave donijet će Pravilnik o elektronskom vođenju evidencije o inspekcijskom nadzoru, kojim će između ostalog propisati način prezentacije inspekcijskih nadzora, te izrečenih kazni i upravnih mjera subjektima nadzora, na web stranici i druge adekvatne načine.“

Član 9.

U članu 36. iza riječi „poslova“ briše se tačka i dodaje novi tekst koji glasi:
„u trajanju od najmanje 40 sati godišnje“.

Nakon izmjena član 36. Glasi:

„ Inspektor je obavezan da se permanentno stručno obrazuje i usavršava za vršenje poslova inspekcijskog nadzora iz propisa koji se odnose na oblast inspekcijskog, upravnog i prekršajnog postupka u skladu sa Programom stručne obuke inspektora koji donosi rukovodilac organa nadležnog za vršenje inspekcijskih poslova u trajanju od najmanje 40 sati godišnje.“

Član 10.

U članu 37. stav 3. broj „četiri“ mijenja se brojem „dvije“.

Dosadašnji stav 6. briše se.

Dosadašnji st. 7. i 8. postaju st. 6. i 7. i glase:

„Ako glavni inspektor ili inspektor ne bude certificiran, u narednom periodu od 6 mjeseci određuje mu se mentor radi stručne pomoći na pripremanju za dobijanje certifikata i umanjuje mu se neto plaća za iznos od 30%, rješenjem direktora.

Ako glavni inspektor ili inspektor ne bude certificiran ni nakon druge provjere, gube status inspektora i prestaje mu radni odnos.“

Nakon izmjena član 37. Glasi:

- 1) Obavljanje inspekcijskih poslova od strane federalne Uprave za inspekcijske poslove, podložno je provjeri o uspješnosti u radu (izdavanje certifikata).
- 2) Pod provjerom iz stava (1.) podrazumijeva se ocjenjivanje kvaliteta rada glavnog federalnog inspektora i inspektora, na osnovu primjene utvrđenih standarda za državne službenike koji rade u Upravi za inspekcijske poslove.
- 3) Potvrda o uspješnosti u radu (u daljem tekstu: Certifikat) se izdaje za period od dvije godine, a odnosi se na kvalitet rada i uspješnosti na radu glavnog federalnog inspektora i federalnih inspektora.
- 4) Certifikat se izdaje glavnom federalnom inspektorima i federalnim inspektorima ako su proveli na radu najmanje jednu godinu na poslovima u Upravi.
- 5) Detaljni uslovi o načinu dobijanja i gubljenja certifikata, vremenu trajanja, javnom objavljivanju imena inspektora koji su dobili certifikat, izradi i načinu utvrđivanja standarda za dobijanje certifikata, regulirat će se aktom koji donosi Vlada Federacije, na prijedlog direktora Uprave uz saglasnost Federalnog ministra pravde.
- 6) Ako glavni inspektor ili inspektor ne bude certificiran, u narednom periodu od 6 mjeseci određuje mu se mentor radi stručne pomoći na pripremanju za dobijanje certifikata i umanjuje mu se neto plaća za iznos od 30%, rješenjem direktora.
- 7) Ako glavni inspektor ili inspektor ne bude certificiran ni nakon druge provjere, gube status inspektora i prestaje mu radni odnos.“

Član 11.

Dosadašnji član 40. briše se.

Član 12.

U članu 70. Stav 1. Mijenja se i glasi:

„ Prije otpočinjanja inspekcijskog nadzora, inspektor je dužan, subjektu nadzora, predložiti listu provjera – ček listu po kojoj vrši inspekcijski nadzor“.

Nakon izmjena član 70. Glasi:

- 1) Prije otpočinjanja inspekcijskog nadzora, inspektor je dužan, subjektu nadzora, predočiti listu provjera – ček listu po kojoj vrši inspekcijski nadzor.
- 2) Ukoliko inspektor u postupku vršenja inspekcijskog nadzora uoči nepravilnost kod subjekta nadzora koja provjera nije obuhvaćena ček listom, poduzet će odgovarajuće radnje u skladu sa zakonom.”

Član 13.

U članu 122. Stav 1. Mijenja se i glasi:

„Ako inspektor prilikom inspekcijskog nadzora utvrdi, kod istog subjekta, ponovno činj enje ozbiljnog prekršaja, inspektor će mu izreći upravnu mjeru privremene zabrane rada u trajanju od 7 dana, u narednom, ponovljenom slučaju, u trajanju od 30 dana, a u svakom narednom ponovljenom slučaju izriče se zabrana rada u trajanju od 60 dana“.

Nakon izmjena član 122. Glasi:

- 1) „Ako inspektor prilikom inspekcijskog nadzora utvrdi kod istog subjekta nadzora postojanje više od dva prekršaja, inspektor će izreći upravnu mjeru privremene zabrane rada u trajanju od 7 dana, u ponovljenom slučaju u trajanju od 30 dana, a u svakom narednom ponovljenom slučaju izriče se zabrana rada u trajanju od 60 dana.
- 2) Pod ponovljenim slučajem smatra se počinjenje dva ili više prekršaja u periodu od dvije godine nakon što je rješenje o zabrani rada iz stava (1.) ovog člana postalo konačno.
- 3) Upravna mjera privremene zabrane rada iz stava (1.) ovog člana ne odnosi se na prekršaje za koje je odredbama ovog zakona predviđeno izricanje te upravne mjere.
- 4) Žalba na rješenje iz stava (1.) ovog člana ne odlaže izvršenje rješenja.

Član 14.

U članu 135. Iza riječi „ izvršeno“ dalji tekst se briše a dodaje se novi tekst, koji glasi “danom prijema pismena od strane pravnog ili fizičkog lica“.

Nakon izmjena član 35. Glasi:

„ Kada se dostava pismena vrši putem pošte, smatrat će se da je dostavljanje izvršeno danom prijema pismena od strane pravnog ili fizičkog lica“.

Član 15.

Iza člana 165. Dodaje se novi član 166. Koji glasi:

„ Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 1.500,00 KM kaznit će se glavni inspektor i/ili inspektor koji:

- ne obavi inspekcijski nadzor ili ne poduzme upravne mjere kada je očito da je to morao obaviti, a naročito po pisanom zahtjevu fizičke ili pravne osobe, ili naredbe pretpostavljenog;
- pri obavljanju inspekcijskog nadzora prekorači ili zloupotrebi svoje ovlasti, namjerno ili iz grube nepažnje;
- namjerno ili iz grube nepažnje, u propisanom roku ne izvrši izvršno rješenje o određenoj upravnoj mjeri,
- namjerno ili iz grube nepažnje, neposrednim, nestručnim ili nezakonitim radom u obavljanju inspekcijskog nadzora nanese veću materijalnu štetu subjektu nadzora ili drugoj osobi“.

Dosadašnji članovi 166.-180. Postaju članovi 167.-181.

O B R A Z L O Ź E N J E

ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O INSPEKCIJAMA

I- USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje ovoga zakona sadržan je u odredbi člana IV.A.20.(1) d) Ustava Federacije Bosne i Hercegovine, prema kojoj Parlament Federacije Bosne i Hercegovine, donosi zakone o vršenju funkcija federalne vlasti, kao i člana III 1. C prema kojoj je u isključivoj nadležnosti Federacije BiH utvrđivanje ekonomske politike, odnosno stvaranje uslova za povoljno ekonomsko okruženje.

Obzirom da se ovim zakonom uređuje vršenje inspekcijskog nadzora u Federaciji Bosne i Hercegovine, a što spada u obnašanje dužnosti u federalnoj vlasti, navedena ustavna odredba predstavlja ustavni osnov za donošenje ovoga zakona.

II-RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zakon o inspekcijama koji je usvojen na sjednici Doma naroda Predstavničkog doma 30.06.2014. godine usvojen je po hitnom postupku. Kao razlog za hitnost u postupku je činjenica da je Bosna i Hercegovina (Federacija BiH i Republika Srpska) početkom 2013. godine pokrenula razgovore sa Svjetskom bankom oko mogućnosti dobivanja tzv. Development Policy Loan (DPL program-Kredit za razvoj politika). Suština programa je unapredjenje poslovnog okruženja. Ovaj kredit se realizira kao budžetska podrška u ukupnom iznosu od USD 50 miliona. Implementacija ovog kredita je direktno vezan za provođenje niza dogovorenih reformskih mjera oba entiteta u oblasti poslovnog okruženja. Mjere su podijeljene u tri stuba i obuhvataju 1) jačanje investicijskih procedura, 2) smanjenje vremena i troškova za otpočinjanje poslovanja i 3) omogućavanje trgovine sa inostranstvom. Ključne mjere u Federaciji BiH su izmjene i dopune i donošenje novih zakona i podzakonskih akata koje omogućavaju direktno poboljšanje u gore navedene tri oblasti i usklađenost sa EU između kojih je i Zakon o inspekcijama.

Obzirom da je jedan uslov za odobravanje kredita i donošenje Zakona o inspekcijama, Vlada je Zakon uputila u hitnu proceduru. Zbog hitnosti u postupku na ovaj Zakon nije se moglo djelovati amandmanski. Zakon o inspekcijama koji je usvojen na Domu naroda jeste dosta poboljšan u odnosu na postojeći Zakon, ali svakako ima nedostaka koji se žele poboljšati izmjenama i dopunama.

Važno je napomenuti da Zakon nije predvidio edukativnu ulogu inspekcijskog nadzora a što je u skladu sa preporukama MOR-a. Službe inspekcije rada ostvaruju dostojanstvene uslove rada sprovođenjem zakona i preventivnim mjerama. Dužnost inspektora je da pruža informacije poslodavcima i radnicima. Stoga bi i inspekcijski nadzor trebao imati edukativnu ulogu u smislu upoznavanje obveznika sa novim propisima, tumačenjima za primjenu propisa, procedurama, pravima i obavezama, kako bi obaveznik mogao pravilno primjenjivati propise. U sve većem broju zemalja, inspektori rada obezbjeđuju obuku poslodavcima, njihovim organizacijama ili njihovom osoblju. U nekim zemljama su uvedeni besplatni online alati koji omogućavaju poslodavcima da se upoznaju sa važećim zakonskim propisima i rješavanjem izazova sa kojima se susreću. Iz svega

navedenog neophodno je u Zakonu o inspekcijama donijeti rješenja koja će dosljedno omogućiti i preventivni, naročito edukativni rad inspekcija, što će za posljedicu imati veći stepen zakonitosti u radu subjekata nadzora i lakše provođenje odredaba ovog zakona. Također povrijeđeno je i načelo postupnosti u kažnjavanju, a što bi se otklonilo ovim izmjenama i dopunama.

Bitno je napomenuti da novi Zakon o inspekcijama također nije predvidio dijalog i učešće ESV-a kod donošenja godišnjih programam rada. Dijalog između inspektora, šefova preduzeća i radnika ili njihovih organizacija dozvoljava efikasniji rad i bolje finansijske rezultate. Efikasnost inspeksijskih službi povećava se u velikoj mjeri kada dobiju podršku od poslodavaca i radnika, njihovih organizacija i njihovih predstavnika.

Imajući vidu sve navedeno potrebno je pristupiti izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijama i na taj način obezbijediti efikasan i efektivan sistem inspekcije rada.

III-OBRAZLOŽENJE POJEDINIHZAKONSKIH RJEŠENJA

Član 1.- U članu 2. u stavu 4. postojećeg zakona uvodi se kao novina da inspeksijski nadzor ima edukativnu ulogu i značaj a što je u skladu sa preporukama MOR-a. Službe inspekcije rada ostvaruju dostojanstvene uslove rada sprovođenjem zakona i preventivnim mjerama. Stoga bi i inspeksijski nadzor trebao imati edukativnu ulogu u smislu upoznavanje obveznika sa novim propisima, tumačenjima za primjenu propisa, procedurama, pravima i obavezama, kako bi obaveznik mogao pravilno primjenjivati propise. Neophodno je do kraja insistirati na rješenjima koja će dosljedno omogućiti i preventivni, naročito edukativni rad inspekcija, što će za posljedicu imati veći stepen zakonitosti u radu subjekata nadzora i lakše provođenje odredaba ovog zakona.

Član 2. U članu 3. stav 1. dodaje se nova tačka 4. koja glasi: „**Preduzimanjem edukativnih mjera**“. Ovo rješenje također ima za cilj da se omogući edukativna uloga inspeksijskog nadzora. Neophodno je do kraja insistirati na rješenjima koja će dosljedno omogućiti i preventivni, naročito edukativni rad inspekcija, što će za posljedicu imati veći stepen zakonitosti u radu subjekata nadzora i lakše provođenje odredaba ovog zakona.

Član 3. Ovakovo rješenje usaglašeno je sa Zakonom o prekršajima, koji predviđa postupnost i recipročnost u kažnjavanju.

Član 4. Neophodno je do kraja insistirati na rješenjima koja će dosljedno omogućiti i preventivni, naročito edukativni rad inspekcija, što će imati za posljedicu veći stepen zakonitosti u radu subjekata nadzora i lakše provođenje odredaba ovog zakona.

Član 5. ovom izmjenom uvodi se razlika između inspektora i glavnog inspektora. Potrebno je napraviti terminološku razliku između inspektora iz članova 23. i 24. Jer konfuziju prave isti nazivi za jedan broj inspektora.

Članom 6. uvodi se obaveza da se prilikom izrade godišnjih programa konsultuje sa ESV-om. Bilo bi izuzetno korisno pri izradi godišnjih programa i planova rada za narednu godinu pribaviti i mišljenje ekonomsko-socijalnih partnera. Na taj način samo se može unaprijediti kvalitet rada inspeksijskih organa. Naime, Federalnoj upravi za inspeksijske poslove od velike koristi mogu biti prijedlozi

poslodavaca i sindikata, jer oni imaju određena saznanja o oblasitima interesantnim za provođenje inspekcijskog nadzora.

Član 7. Vezano za ovu izmjenu smatramo da nije dobro ostaviti diskecionoj ocjeni inspektora, broj dana u kojima se vrši redovni inspekcijski nadzor. Ako uzmemo u obzir da u FBiH postoji oko 50.000 potencijalnih subjekata inspekcijskog nadzora, onda je broj od 15 dana godišnje za inspekcijski nadzor sasvim dovoljan. Ovo tim više, što ne znači da inspekcija ne može vršiti vanredne inspekcijske nadzore po prijavama, te određenim akcijama.

Ipak se broj redovnih inspekcijskih nadzor i način njihovog obavljanja mora obejktivizirati, te načelo efikasnosti rada dovesti u korelaciju sa ekonomičnosti i neophodnosti vršenja redovnog inspekcijskog nadzora i potrebom da subjekat inspekcijskog nadzora trpi najmanju moguću štetu.

Član 8. Ova izmjena imaće velike efekte u unapređivanju transparentnosti rada Federalne inspekcijske uprave. Na taj način izbjeći će se paušalne tvrdnje pojedinih subjekata inspekcijskog nadzora o tome da se samo oni kontrolišu, a sa druge strane pojedini inspektori će morati da obrazlože zašto imaju preveliki broj kontrola kod istog subjekta.

Također svi privredni subjekti imaće mogućnost da znaju ko su im i kakvi su im potencijalni poslovni partneri.

Član 9. Potrebno je propisati minimalan broj sati obuke, jer sadašnje rješenje ne garantuje da će obuke uopšte biti niti sankcije za odgovorne ukoliko nisu obuku proveli.

Član 10. U današnjem vremenu propisi i tehnologija se izuzetno brzo mijenjaju, tako da je period od četiri godine previše dugačak i ne obezbjeđuje neophodno permanentno usavršavanje inspektora. Predloženi rok od dvije godine je vjerovatno predugačak, ali se mora voditi računa o svrsishodnosti ovog postupka i pravnoj sigurnosti inspektora.

Član 11. predviđa brisanje člana jer Ova materija treba biti regulisana Zakonom o državnim službenicima.

Član 12. Na predloženi način sužava se mogućnost eventualne zloupotrebe inspekcijskog nadzora, smanjuju sumnje u objektivnost inspektora od strane subjekta nadzora i utiče na efikasnost i ekonomičnost postupka.

Član 13. Neophodno je poštovati načelo postupnosti u kažnjavanju. Ranije rješenje je bilo suviše oštro postavljeno i omogućavalo je nejednaku primjenu i manipulacije, te mogućnost da se nekom zatvori ovjekat zbog toga što nije pravilno izvjesio obavijest o radnom vremenu i nije izvjesio zastavu.

Član 14. Rješenje iz nacрта je potpuno suprotno Pravu na pravično suđenje iz člana 6. Evropske povelje o ljudskim pravima, koja je sastavni dio Ustava BiH i Ustava FBiH.

Takvo rješenje, iako je prepisano iz prijedloga Zakona o prekršajima, podložno je manipulaciji, pravnoj nesigurnosti i može izazvati veoma velike štetne posljedice po pravno i fizičko lice. Naime iako oni nisu primili pismeno, nemaju mogućnost da dokazuju svoju nevinost, zbog toga mogu da trpe štetene posljedice po svoju imovinu, zabranjuje im se ravnopravno učešće na tenderima, izlažu

se dodatnim troškovima u vidu kamata i zatezних kamata, čime se ograničava sloboda preduzetništva i pravo na imovinu iz člana 1. dodatnog protokola Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Član 15. Za prekršaje iz ovog zakona predviđena je kazna samo za: počinioca, odgovornu osobu i pravno lice, a ne i za odgovorno lice ili inspektora, koji namjerno ili iz grube nepažnje ne vrši posao u skladu sa propisima i nanosi štetu: poslodavcima, fizičkim licima i institucijama države.

Napominjemo da je Ured za zakonodavstvo Vlade FBiH, svojim mišljenjem, potvrdio da ne postoje ustavne ili azkonske prepreke za uvođenje i ove vrste odgovornosti.

Disciplinska odgovornost, predviđena ovim zakonom, i odgovornost za nepoštovanje propisa i ugovora o radu, predviđena Zakonom o državnim službenicima, pokazalo se u praksi, nije dovoljna da bi smanjili mogućnost nezakonitog rada inspekcijских organa i njihovu veću odgovornost.

IV-FINANSIJSKA SREDSTVA

Za provedbu ovog zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u Budžetu FBiH.